

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.อมร รักษาต้ย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๔/๒๕๕๕

วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสมบุรณ์ เนียมหอม จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริง

๑. เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ นายสมบุรณ์ เนียมหอม ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ที่ ๔ ตำบลโคกขาม อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร

๒. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ออกประกาศ ณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

๓. เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ นายสมบุรณ์ เนียมหอม ได้มีหนังสือขอลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓

๔. เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓ นายสมชัย อ่วมแจ้ง ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโคกขาม ได้มีหนังสือแจ้งยอดเงินรายได้ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๒ ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขาม เป็นจำนวนเงิน ๗๕,๐๕๖,๖๐๖.๓๕ บาท ต่อประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๕. จากการตรวจสอบรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกขาม จังหวัดสมุทรสาคร พบว่าอยู่ในเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มีรายได้ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนและคู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๖. นายสมบุรณ์ เนียมหอม ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พร้อมกับสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลโลกขามคนอื่นๆ จึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนและคู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ภายใน ๓๐ วันนับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ (คือ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๓) แต่ปรากฏว่า นายสมบุรณ์ เนียมหอม อดีตสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโลกขาม ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้อง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จึงได้มีหนังสือถึงนายสมบุรณ์ เนียมหอม เพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าวรวม ๒ ฉบับ

๖.๑ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๑๓๗ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ขอให้ชี้แจงเหตุผล โดยมีนางสาวพรทิพย์ พิณีจ (หลานสาว) เป็นผู้รับหนังสือ ซึ่งไม่ได้นำส่งต่อนายสมบุรณ์ เนียมหอม เนื่องจากไม่ได้ติดต่อกันเป็นเวลาเกือบ ๑ ปีแล้ว

๖.๒ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๓๓๕ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๓ แจ้งให้ชี้แจงภายใน ๑๕ วันนับจากวันที่ได้รับหนังสือ หากพ้นกำหนดถือว่าไม่มีกรณีที่จะต้องชี้แจงอีก แต่ปรากฏว่าไม่มีผู้รับ

๗. เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๕๒ ได้พิจารณาแล้วมีมติเป็นเอกฉันท์ ด้วยคะแนนเสียง ๗ เสียง ว่านายสมบุรณ์ เนียมหอม อดีตสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโลกขาม จังหวัดสมุทรสาคร จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตนและคู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

๘. เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีหนังสือ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๓๒๐ เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา ๒๕๕ ดังนี้

๘.๑ ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่านายสมบุรณ์ เนียมหอม จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

๘.๒ ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่าให้นายสมบุรณ์ เนียมหอม พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๑. มาตรา ๒๕๑

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น
- (๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

“บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย”

๒. มาตรา ๒๕๒

“บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นกรณพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีที่ถูกถอดถอนตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

“ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

๓. มาตรา ๒๕๕

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำ ดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ พ้นจากตำแหน่ง

“เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอ เรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไปและเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

๑. มาตรา ๔

““เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือพนักงาน ส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือ หน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าพนักงาน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้าง ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบ ให้ใช้อำนาจทางการปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้ง ขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ ข้าราชการการเมือง

(๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

(๓) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

(๔) ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล

(๕) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีรายได้หรืองบประมาณไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ฯลฯ”

๒. มาตรา ๓๒

“ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนดต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

“ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

“ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่ง ตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้นๆ”

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒

“อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จึงกำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ดังนี้

๑. องค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าห้าสิบล้านบาท

๒. องค์กรบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท

๓. เทศบาลเมืองและเมืองพัทยาที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท

“โดยให้รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง และเมืองพัทยา ที่กำหนดข้างต้น หมายถึงรายได้ รวมเงินอุดหนุน เงินสะสม และเงินกู้ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในปีงบประมาณที่ผ่านมา

“ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้นไป”

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณา

๑. นายสมบุรณ์ เนียมหอม ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตนหรือไม่

๒. นายสมบุรณ์ เนียมหอม จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตนหรือไม่

๓. นายสมบุรณ์ เนียมหอม พ้นจากตำแหน่งและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่เมื่อใด

ข้อพิจารณา

๑. นายสมบุรณ์ เนียมหอม มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๑ (๖) และมาตรา ๒๕๒ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๕) และมาตรา ๓๒ และตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ พร้อมกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกขามอื่นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลโคกขามมีรายได้อยู่ในเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประกาศให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ แต่ปรากฏว่า นายสมบุรณ์ เนียมหอม มิได้ยื่นแม้จะได้พยายามติดต่อขอให้มาชี้แจงแล้ว

๒. นายสมบุรณ์ เนียมหอม จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ เพราะติดต่อไม่ได้ทั้งในชั้นของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และศาลรัฐธรรมนูญ จึงแสดงว่านายสมบุรณ์ เนียมหอม จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

คำวินิจฉัย

เมื่อได้พิจารณาเห็นว่านายสมบุรณ์ เนียมหอม มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะพร้อมกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกขามคนอื่น แล้วไม่ยื่นแม้จะได้พยายามติดต่อให้ทราบแล้ว จึงต้องถือว่านายสมบุรณ์ เนียมหอม จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ มีความผิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๕ ให้นายสมบุรณ์ เนียมหอม พ้นจากตำแหน่งไป ในวันที่ครบกำหนดต้องยื่น คือ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๓ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง แม้ในกรณีนี้นายสมบุรณ์ เนียมหอม จะได้ออกจากตำแหน่งไปตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ก่อนตรวจพบก็ตามซึ่งต้องถือว่าการขอลาออกนี้ไม่มีผลเพราะต้องพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว ดังนั้นจึงเหลือข้อห้ามเพียงอย่างเดียว คือ ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง คือ นับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่น ได้แก่ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๓ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคแรก เป็นเงื่อนไขแรกอันเป็นบทที่ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด

การวินิจฉัยกำหนดวันพ้นจากตำแหน่งของกรณีนี้ต่างกับกรณีนายประยูทธ มหากิจศิริ ตามคำวินิจฉัยส่วนคนที่ ๑๕/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ เพราะนายสมบุรณ์ เนียมหอม มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ และได้ขอลาออกจากตำแหน่งไปก่อนการตรวจพบ ทั้งการขอลาออกก็มีใช้ว่าจะมีผลสมบูรณ์เสมอไปเมื่อยังมีเงื่อนไขอื่นพัวพันอยู่

ศาสตราจารย์ ดร.อมร รักษาสัตย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ